



Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
anna.osterlund@regeringskansliet.se
diarienummer U2021/02670

Yttrande över - Ds 2021:13 Nationell plan för trygghet och studiero

Linköpings kommun har erbjudits att yttra sig över promemorian en Nationell plan för trygghet och studiero, Ds 2021:13.

Linköpings kommun ser sammantaget mycket positivt på utredningens ambition att genom ovanstående förslag stärka skolornas arbete med trygghet och studiero samt att förtydliga skolpersonalens befogenheter i dessa frågor. Vissa av förslagen i planen bedömer dock Linköpings kommun behöver ytterligare utredning.

Vi ser även ett behov av förtydligande i hur personal i verksamhet ska agera i vissa komplexa frågor. I övrigt önskar Linköpings kommun lämna följande synpunkter:

6. Det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet

Utredningen ger förslag på att utbildningen ska följas upp och att bakomliggande orsaker till resultaten ska analyseras. Linköpings kommun ser att de föreskrifter som utredningen föreslår ska tas fram behöver vara vägledande och praktiskt rådgivande i hur arbetet på skolnivå ska genomföras. Vi ser att vägledningen även behöver ge konkreta exempel på hur man kan följa upp de nationella målen i läroplanen. Vi ser positivt på att ett eventuellt föreläggande innehåller de åtgärder som ska vidtas för att avhjälpa påtalade brister.

10. Ökade möjligheter att omhänderta telefoner

Linköpings kommun ser positivt på förslaget att mobiltelefoner eller annan kommunikationsutrustning kan omhändertas under lektionstid i förebyggande syfte och att ingripandet inte behöver dokumenteras. Vi ser att det är viktigt att det förtydligas i hur läraren ska agera om eleven inte lämnar ifrån sig t.ex. mobiltelefonen frivilligt, eftersom förslaget om omhändertagande av mobiltelefoner/kommunikationsutrustning i förebyggande syfte inte ger några utökade befogenheter att använda fysiskt tvång om eleven vägrar lämna ifrån sig exempelvis sin telefon.

Linköpings kommuns samlade bedömning är stor tveksamhet till att rektor ska ha möjlighet att besluta om att samla in mobiltelefoner under hela skoldagen för elever i högstadiet. Skälen till det är flera. Tanken med insamlandet hela skoldagen är enligt förslaget att underlätta den hantering skolorna behöver göra, att eleverna i de obligatoriska skolformerna har ett behov av att umgås med varandra för att lära sig mer om normer och utveckla förmågor när det gäller det sociala samspelet vilket försvåras av ett omfattande användande av mobiltelefoner under raster samt freda eleverna från användning av mobiltelefoner som kan innebära en kränkning. Dessa skäl anser vi inte är tillräckliga för att motivera att högstadieelever ska vara utan mobiltelefon eller motsvarande kommunikationsutrustning under hela skoldagen.

Utöver elevers rätt till att utöva sin yttrandefrihet och informationsfrihet saknas perspektivet att det är ett faktum att det finns elever som genom sin mobiltelefon faktiskt känner trygghet. Det kan exempelvis handla om möjligheten att kommunicera med andra som inte fysiskt befinner sig på samma plats och känna trygghet i att inte vara helt ensam. Om dessa elever skulle få använda sin telefon med hjälp av ett undantag från regeln är risken överhängande att det uppstår problematik för skolans personal i hanteringen men också ett tryck från andra elever på den elev som faktiskt får använda sin mobiltelefon. Linköpings kommun ser det också som problematiskt att en rektor, som inte har hela bilden och kunskapen, om mobiltelefonens betydelse kan fatta ett sådant beslut som får konsekvenser för både medarbetare och elever. Möjligheten att samla in mobiltelefoner under hela skoldagen anser vi också vara problematiskt då det skapar tillfällen där konflikter kommer att uppstå och fokus flyttas från en god hantering av enheten till att förbudet ska efterföljas. Samma problematik uppstår inte, erfarenhetsmässigt, vid insamlandet av mobiltelefoner vid varje lektion.

Linköpings kommun anser även att det är bekymmersamt att förhållningssättet är förbud och inte att arbeta förebyggande. Digitala lärresurser är en del av eleverna skolgång och många skolor förser elever med en digital enhet, ofta en personlig. Eftersom eleverna kommer att ha tillgång till en digital enhet under hela skoldagen finns det enheter som en elev kan välja att använda på samma sätt eller på liknande sätt som en mobiltelefon. Ett mobilförbud kommer inte att begränsa möjligheterna utan verktyget för utförandet kommer bara att vara ett annat.

11. Skolpersonalens allmänna befogenheter för att säkerställa trygghet och studiero

Linköpings kommun är positiv till de förtydliganden och tillägg som föreslås i utredningen. Det är viktigt att all personal i skolan får möjlighet att ingripa och att det förtydligas att personal även får ingripa fysiskt. Dock kommer fortsatt gränsdragningarna kring vad som är rimligt i den enskilda situationen vara svåra att göra. Linköpings kommun emotser Skolverkets stödmaterial när det gäller ansvarsfrågan och var gränsen för personalens befogenheter går.

12. Tillfällig placering och avstängning ska underlättas

Linköpings kommun är positiv till förändringarna vad gäller tillfällig placering och avstängning då vi ser att det kommer att medföra en större flexibilitet för rektorerna. Förtydligandena gällande hur omplacering kan göras tror vi kommer att leda till en mer likvärdig hantering och tillämpning mellan skolorna.

För Linköpings kommun

Barn- och ungdomsnämndens ordförande Erik Östman (M)

Bildningsnämndens ordförande Åsa Wennergren (L)